

עפ"ג 50469/07/15 - באסל מחמוד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, ר' פרידמן-פלדמן ומ' בר-עם

עפ"ג 50469-07-15 באסל מחמוד נ' מדינת ישראל

המערער

באסל מחמוד

על ידי ב"כ עו"ד מוחמד מחמוד

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

השופט י' נועם:

1. לפנינו ערעור על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט א' קורנהאוזנר), בת"פ 54255-11-13, מיום 10.6.15, לפיו נידון המערער לארבעה חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו מיום 24.11.13 ועד ליום 24.12.13), בצד שני מאסרים על-תנאי בגין עבירות שונות. גזר-הדין ניתן בעקבות הרשעתו של המערער, על-פי הודאתו, בעבירת ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות - לפי סעיפים 274(1)(2) ו-3(3), בשילוב סעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ובעבירת התפרעות - לפי סעיף 152 לחוק הנ"ל.

2. בהליך בבית-משפט קמא הורשעו המערער (נאשם 2 באותו הליך) וכן נאשם 1, בעבירות שיוחסו לכל אחד מהם בכתבי-אישום מתוקנים נפרדים. שני כתבי-האישום עוסקים באותו אירוע, אך חלקו של כל נאשם היה שונה. על-פי כתב-האישום המתוקן בעניינו של המערער, ביום 24.11.13 השתתף הלה בהתפרעות באזור שכונת עיסוויה בירושלים, בעת שבוצעה במקום פעילות יזומה על-ידי המשטרה, להוצאתו לפועל של צו מעצר שניתן על-ידי בית-המשפט לקטין תושב השכונה. תוך כדי ההתפרעות, הקיפו עשרות מתושבי השכונה את כוחות משטרה שהגיעו למקום, ויידו לעברם - אבנים, סלעים וחפצים נוספים. במהלך האירועים נורו לעבר השוטרים זיקוקים, ואף יודו לעברם בקבוקי תבערה, אשר אחד מהם חלף בסמוך לשוטרים. נאשם 1 הצית זיקוק וזרק אותו לעבר שוטרים שניצבו במרחק של כ- 20-30 מטר ממנו. בהמשך, בעת ניסיון לעצור את נאשם 1, נזרקו לעבר הכוח המשטרתי - אבנים, סלעים וכן בקבוק תבערה נוסף. במהלך האירועים, שהה צוות של שוטרים בפאתי השכונה, והמתפרעים יידו אבנים וזיקוקים גם לעברם. אחת מהאבנים פגעה בעוצמה בחזהו של אחד משוטרי הצוות. על-פי כתב-האישום, העומד ביסוד הודאתו והרשעתו של המערער, נטל

המערער חלק בהתפרעות, עת התקרב לעבר צוות השוטרים האמור ויידה לעברם אבן. בתגובה, פתחו שוטרי הצוות בריצה לעבר המערער, הזדהו כשוטרים והודיעו לו כי הוא עצור. או-אז, החל המערער "להשתולל" (כלשון כתב-האישום), בניסיון להימלט מהמעצר. בגין המעשים האמורים הורשעו הן המערער והן נאשם 1 בעבירות של התפרעות וניסיון לתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות.

הודאתו של המערער ניתנה בגדרו של הסדר טיעון, לפיו תוקן כתב-האישום בעניינו, והוסכם כי המאשימה תעתור למאסר בפועל לתקופה הנעה בין חצי שנה לשנה, וכי המערער חופשי בטיעונו לעניין העונש.

3. המערער הנו בן 54, ואילו נאשם 1 הנו צעיר כבן 24. מתסקיר שירות המבחן שהוגש לבית-משפט קמא בעניינו של המערער עולה, כי הלה נשוי בשנית, ואב לשמונה ילדים. הוא יליד ירושלים, ובהיותו כבן שש עזבה משפחתו לירדן על-רקע מלחמת ששת הימים. לאחר תום לימודי התיכון נסע לארצות-הברית, משם גורש לאחר שנתפס בעת שעבד באורח לא חוקי. הוא חזר לירדן והתגייס לצבא הירדני, שם שרת לדבריו כשחקן כדורגל. בהמשך, עבד כחלפן כספים. המערער נישא לראשונה בשנת 1988 והגיע לירושלים בשנת 1995. הוא עסק בעבודות שונות ובמקביל שימש כמאמן כדורגל. בשנת 1998 נישא לאישה נוספת, ובשנת 2005 התגרש מאשתו הראשונה. שירות המבחן ציין בתסקירו, כי המערער - שאין לחובתו הרשעות קודמות - ניסה להציג עצמו באופן חיובי תוך הימנעות ממסירת פרטים אישיים העלולים לפגוע בתדמית זו; וכי הלה התקשה בבחינת התנהלותו, עת המעיט מהמיוחס לו בכתב-האישום במהלך הפגישה עם קצינת המבחן, אם-כי בהמשך - שב ונטל אחריות על מעשיו. שירות המבחן התרשם, כי ההליך הפלילי ו"מעצר הבית" מהווים עבור המערער גורם מרתיע מציב גבולות; ובהתחשב בכך שמדובר בהרשעתו היחידה - המליץ להטיל עליו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות.

4. בטיעוניה לעונש בערכאה קמא, עתרה המשיבה לקביעת מתחמי ענישה כדלהלן בעניינם של המערער ונאשם 1: לגבי נאשם 1 - מאסר בפועל הנע בין שמונה חודשים לבין שמונה-עשר חודשים, ולגבי המערער - מאסר בפועל הנע בין ששה חודשים לבין חמישה-עשר חודשים. לגבי כל אחד מהשניים עתרה המשיבה להטלת עונש המצוי בחלקו התחתון של המתחם.

ב"כ המערער טען בערכאה הדיונית, כי אכן הענישה הנוהגת בגין עבירות כמו הנדונות היא מאסר בפועל; ואולם לנוכח נסיבותיו האישיות של מרשו, ביקש להסתפק בהטלת שירות לתועלת הציבור בצד מאסר מותנה, תוך התחשבות

בתקופת מעצרו של מערער לתקופה של כחודש ימים ובתקופת "מעצר הבית" הממושכת במשך למעלה משנה.

5. בגזר-דין מפורט ומנומק, התייחס בית-משפט קמא לחומרת העבירות שבהן הורשעו המערער ונאשם 1, שמהוות חלק מתופעה נרחבת מזה חודשים רבים, ואשר בית-המשפט מצווה ליטול חלק פעיל במיגורה. לדברי בית-המשפט "תופעה זו מהווה סכנה משמעותית לחייהם של אנשים רשויות אכיפת החוק, הנתקלים בידוי אבנים וכן זיקוקים, אשר בכוחם להביא לפגיעות חמורות ביותר". לאחר בחינת נסיבות ביצוע העבירות שבוצעו על-ידי כל אחד מהנאשמים, והתייחסות למדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, קבע בית-משפט קמא כי מתחם הענישה ההולם, הן לגבי העבירות שביצע המערער והן באשר לעבירות שבוצעו על-ידי נאשם 1, נע בין מאסר בפועל של ממש לתקופה קצרה לבין שנת מאסר. בהתייחסו לעונש המתאים, התחשב בית-משפט קמא בהודאתם של המערער ושל נאשם 1, בחרטה שהביעו על מעשיהם, בנסיבותיהם האישיות, בכך שמדובר במעידתם הפלילית הראשונה והיחידה, וכן בעובדה שהיו נתונים במעצר במשך כחודש וב"מעצר בית" במשך תקופה ממושכת. באשר למערער הוסיף בית-משפט קמא, כי ניתן לייחס משקל לחומרה לעובדה שאין המדובר בצעיר, ומכאן מודעותו המלאה למעשיו ולתוצאותיהם. על-רקע האמור מצא בית-המשפט מקום להטיל על שני הנאשמים עונש זהה, בצינו כי לא ראה הצדקה "להבחין בין זריקת הזיקוק על-ידי אחד הנאשמים לבין זריקת האבן על-ידי הנאשם האחר, כאשר שני המקרים בעלי פוטנציאל מסוכנות דומה". בהתחשב במכלול השיקולים, לא מצא בית-המשפט כי יש לחרוג במקרה זה ממתחם הענישה בשל שיקולי שיקום, בפרט לאור הצורך הממשי בענישה קונקרטית וברורה בגין העבירות הנדונות, וגזר את דינו של המערער כאמור לעיל. עונש זהה הושת על נאשם 1.

6. ב"כ המערער מלין בערעורו על חומרת העונש. לדבריו, ראוי להקל בדינו של מרשו ביחס לנאשם 1, ולא היה מקום לקבוע מתחם ענישה זהה ועונש זהה למערער שיידה אבן לעבר השוטרים, ולנאשם 1 שהשליך לעברם זיקוק. עוד טוען ב"כ המערער, כי בית-משפט קמא לא נתן את המשקל הראוי להודאתו של המערער, לנסיבותיו האישיות, להיעדר הרשעות קודמות ולתקופות המעצר ו"מעצר הבית"; ולשיטתו - היה מקום לסטות לקולא ממתחם הענישה משיקולי שיקום.

7. ב"כ המשיבה מבקש לדחות את הערעור, וגורס כי בגזר-הדין לא נפלה טעות המקימה עילה להתערבות ערכאת הערעור.

8. כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר הדין של הערכאה

הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה. גברי ההתערבות האמורים נותרו על כנם גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין.

9. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה, כי דין הערעור להידחות. על מדיניות הענישה הראויה בגין אירועים של יידוי אבנים במהלך התפרעויות המוניות, עמדנו לאחרונה בעפ"ג 21523-08-15 מדינת ישראל נ' עיסאם ענאטי ((14.10.15)), ואין לנו אלא לחזור פעם נוספת על הדברים. הערכים המוגנים העומדים ביסוד העבירות הנדונות הם ההגנה והשמירה - על שלום הציבור וביטחון, על שלמות הגוף וקדושת החיים, ועל הסדר הציבורי; ובכלל זה - ההגנה על אנשי כוחות הביטחון, העושים לילות כימים להגנה על הציבור, לעיתים תוך סיכון חייהם. כבר נפסק, לא אחת, כי הסיכון הנשקף לביטחון הציבור מאירועי אלימות קשים, של יידוי אבנים, ובכלל זה - לעבר שוטרים או כוחות הביטחון, מחייב הטלת ענישה מחמירה, בפרט כאשר הדבר נעשה על-רקע לאומני-אידאולוגי. כן נפסק, כי אבן מהווה נשק קר ופגיעתה עלולה לגבות מחיר דמים. משנה חומרה יש לראות בביצוע העבירות האמורות כלפי אנשי אכיפת החוק אגב התפרעויות רבות משתתפים, שכן באירועים אלו מתווסף גורם של התרסה נגד שלטון החוק ומרות המדינה, מוגבר החשש מהסלמת האלימות עד כדי סיכון בפגיעות בגוף או בנפש, וגורמי אכיפת החוק נתקלים בקושי של ממש בהשלטת הסדר הציבורי. על-כן נדרש, כי בעבירות אלו תוטל ענישה מחמירה, זאת הן משיקולי גמול והוקעת המעשים, הן מטעמים של הגנה על ביטחון הציבור מפני הסיכון הממשי הנשקף ממבצעי המעשים, והן מטעמים של הרתעה אפקטיבית - אישית וכללית.

בית-משפט קמא גזר את הדין על-פי עקרונות הבניית הענישה שנקבעו בתיקון 113 לחוק העונשין, והביא בחשבון את מכלול השיקולים הרלבנטיים, ובמלאכת גזירת הדין לא נפל כל פגם המצדיק את התערבותה של ערכאת ערעור. לא קמה עילה להתערב במתחם הענישה שנקבע, אשר הולם את נסיבות ביצוע העבירות, ומתיישב עם מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים. גם לא קמה עילה להתערב בעונש המתאים שנקבע בתוך המתחם, שכן בית-משפט קמא הביא במניין את מלוא השיקולים הרלבנטיים, ובכללם - השיקולים לקולא שצוינו לעיל. אף לא מצאנו, כי נפל פגם בהחלטת בית-משפט קמא להטיל על המערער עונש זהה לזה שהושת על נאשם 1, זאת מטעמי של בית-משפט קמא, קרי - לנוכח העובדה שהסיכון הנשקף מיידוי אבן ומהשלכת זיקוק הוא דומה, ולאור פער הגילים שבין השניים; מה-גם, שהמערער אף התנגד למעצרו.

10. על-יסוד האמור לעיל, הערעור נדחה.

המערער יתייצב לריצוי המאסר ביום 20.12.15 בשעה 9:30 בבית-המעצר ניצן שבמתחם כלא

איילון.

מזכירות בית-המשפט תמציא עותקים מפסק-הדין לשירות המבחן ולשירות בתי הסוהר.

ניתן היום, כ"א חשון תשע"ו, 03/11/2015, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, שופט